

IMPERIU SI PAPALITATE

In Evul Mediu, papa si Sfantul Imparat Roman erau priviti drept capi ai crestinatatiei, iar conflictele dintre ei au afectat istoria Europei pana in vremurile noastre.

In secolele agitate ce au urmat dupa caderea Imperiului Roman de Apus, papa s-a impus ca autoritate catolica suprema in Europa. Avand nevoie de un aliat puternic, a apelat mai intai la francezi, al caror conducator Charlemagne a fost incoronat imparat de Papa Leo al III-lea. Mai apoi, Imperiul Carolingian (al lui Charlemagne) s-a destramat, insa imparatul Germaniei Otto i-a luat locul lui Charlemagne, fiind incoronat imparat in 962. Mai mic decat fostul imperiu al lui Charlemagne, imperiul nou creat - denumit mai tarziu Sfantul Imperiu Roman - se intindea intre Germania si nordul Italiei; cu toate acestea, imparatul era considerat un conducator crestin profan, precum si protectorul si aliatul papei.

Lupta pentru putere

Primii imparati ai Sfantului Imperiu Roman erau majoritatea aliati ai Papei. Acestia au intervenit de nenumarate ori in agitatele alegeri papale si in luptele purtate de Imperiul Roman, eliminandu-i in acelasi timp pe papii nedemni de functiile lor, asigurandu-le acestora succesori. Ultimul imparat care a procedat in acest fel a fost Henry al III-lea (1039-56), un sustinator al miscarii reformatoare Cluniace in cadrul bisericii. Acesta a reusit sa se impuna mai ales cand varul sau Papa Leo al IX-lea (1049-54) s-a dovedit a fi un bun reformator, ce calatorea in intreaga lume si lupta impotriva abuzurilor de orice fel. Autoritatea papala s-a facut si ea simtita. Nicholas al II-lea a fondat la Roma Colegiul Cardinalilor, membrii acestuia avand dreptul de a alege papii, luandu-le astfel acest drept nobililor romani si imparatilor.

Acest lucru a reprezentat doar o simpla etapa in lupta pentru eliberarea bisericii de sub interventiile laice (neclericale). Unnatoarea etapa i-a situat pe papa si pe imparat in conflict direct, imparatii continuau de mult timp sa aleaga episcopii din regatele lor, instalandu-i in guvern; ceremonia implica prezentarea episcopului impreuna cu inelul si colectivul sau. Acesta reprezenta un drept important, de vreme ce episcopii erau demnitari de frunte ai guvernelor imperial, fiind inzestrati cu feude imense, care (spre deosebire de magnatii feudali laici) nu puteau fi mostenite de urmasii lor. Insa, in 1175 Papa Grigore al VII-lea a condamnat investitura laica si chiar l-a chemat pe imparatul Henry al IV-lea la Roma pentru o investigare a faptelor sale.

Henry a reactionat incercand sa-l detronizeze pe papa, care in cele din urma l-a excomunicat (excluzandu-l din biserica). Puterea lui Henry a fost subminata de numeroase razvratiri in Germania, unde tulburarea feudala a incurcat multi imparati in luptele lor cu papa.

Incoltit din toate partile, imparatul s-a deplasat in Italia, la Canossa, unde a stat descult in zapada timp de trei zile, pana cand papa l-a iertat. Acest episod dramatic a ilustrat noua

autoritate a papei, insa lucrurile nu s-au sfarsit aici. Se pare totusi ca Henry s-a supus pentru a-si imputina dusmanii, lupta inasa a continuat mult dupa moartea lui Henry si a papei. In final, prin Pactul de la Worms (1122), papalitatea si-a redobandit principalele obiective.

Lunga si obositoare lupta pentru incoronare a accentuat problemele imparatilor Sfantului Imperiu Roman. Una dintre acestea era slabiciunea lor fata de printii germani, inrautatita de faptul ca domnia nu era mostenita, imparatii fiind alesi. Alta problema se referea la imposibilitatea de a mentine controlul in Germania, in sudul Alpilor si in Italia; incercarea de a le face pe amandoua a fost greseala fatala a multor imparati.

Ostilitati si revolte

Lupta pentru putere a devenit si mai evidenta in momentul in care o noua familie, Hohenstaufen, a imbracat mantia imperiala. Frederick I ("Barbarossa", 1152-90) era un razboinic puternic, inasa ambiitiile sale au fost distruse de revoltele din Germania, refuzul oraselor din Lombardia (nordul Italiei), de a se supune, precum si de ostilitatea papei.

Pana atunci aceasta ostilitate fusese aproape in intregime de natura politica, bazata pe dorinta de expansiune a teritoriilor din centrul Italiei, condus de papa, si de a proteja tara de fortele din afara. Aceste obiective au fost realizate de Papa Inocentiu al III-lea (1198-1216), care si-a marit pretentiile, insusindu-si dreptul de a-i detrona pe conducatorii incompetenti; printre persoanele care au fost silite sa simta puterea bisericii a fost si Regele John al Angliei.

O noua amenintare s-a rasfrant asupra papalitatii, in urma alianței ce prevedea aderarea sudului Italiei si Siciliei la mostenirea imperiala. Dupa mai multi ani de razboaie civile si intrigi papale, Papa Inocentiu a sprijinit in cele din urma un membru tanar al familiei Hohenstaufen, care a devenit imparat sub numele de Frederick al II-lea (1211-50). Aceasta s-a dovedit a fi o greseala a papei, deoarece Frederick avea o personalitate sinistra, contemporarii sai numindu-l Stupor Mundi, "Minunea lumii". Frederick a reusit sa-si transforme domeniile din Italia intr-un regat centralizat, si pentru o vreme parea sa devina stapanul Germaniei si Italiei.

Insa mai tarziu el a fost infrant din cauza ambiitiilor sale exagerate. Dupa moartea sa, familia Hohenstaufen a fost alungata, stapanirea sudului Italiei trecand in alte maini, iar posibilitatea imparatilor de a stapani Italia a disparut in sfarsit.

Dintr-un anumit punct de vedere papalitatea a iesit victoriosa din luptele cu imparatii si, desi interventiile ei repetate in politic i-au afectat autoritatea spirituala, papalitatea a supravietuit, reusind chiar sa-si pastreze posesiunile teritoriale pana in secolul 19. Asadar, Germania si Italia nu s-au mai unit, devenind natiuni de sine-statoare, invecinate cu Anglia, Franta si Spania, acest fapt avand repercursiuni serioase asupra istoriei Europei.